

JACK WHITTEN
ESCALATION

JACK WHITTEN

Escalation

Zeno X Gallery heeft voor de derde keer het genoegen een solotentoonstelling van de Afro-Amerikaanse abstracte schilder Jack Whitten (°1939, Bessemer, Alabama) te presenteren. Momenteel krijgt zijn werk ruime aandacht met de retrospectieve 'Jack Whitten: Five Decades of Painting', die in september 2014 in het Museum of Contemporary Art San Diego opende, en in mei verder reist naar het Wexner Center for the Arts in Columbus, en daarna naar het Walker Art Center in Minneapolis gaat in september 2015.

Voor Zeno X heeft hij een nieuwe reeks schilderijen gemaakt waarin hij de materiële mogelijkheden van acrylverf steeds verder verlegt. De zogenaamde 'dood van de schilderkunst' is in de recente geschiedenis oneindig veel ter sprake gekomen, maar Whitten wijst deze absurde stelling categorisch af. De schilderijen zitten vol historische referenties in hun link met oude mozaïeken. Ze verwijzen naar concepten van ruimte en tijd en hun relatie tot de moderne technologie. Whittens wereldbeeld is gebaseerd op zijn interesse in de kwantumfysica, kosmologie, fractale geometrie, topologie, natuurwetenschap en psychologie en fungeert als een conceptuele basis voor zijn schilderijen. Jazzmuziek, filosofie en het collectieve geheugen van identiteit vormen een complexe evenwichtsoefening in zijn niet-figuratieve abstracte beeldtaal. Whitten benadrukt dat zijn werken geen illustraties van ideeën zijn. Zijn titels worden nauwkeurig gekozen en vormen een aanwijzing voor het begrijpen van hun betekenis. Hij is een proces-georiënteerde kunstenaar die het gecontroleerde gebaar dat doorheen de materialiteit van de verf wordt gevat, cultiveert. Whitten stelt dat het schilderij de reproductie van een concept is.

In 1964 schreef hij op de muur van zijn atelier "Het beeld is fotografisch; daarom moet ik mijn gedachten fotograferen." In 1970 verlaat Jack Whitten de figuratieve abstractie, alsook de schilderborstel, om zich te distantiëren van abstract expressionistische schilders als Willem De Kooning, Franz Kline en Jackson Pollock. De studio werd een laboratorium. Hij construeerde een grote tekenafel van 3,5 bij 6 meter op de studiovloer, absoluut vlak en haaks om elke willekeurige beweging van de verf te voorkomen. Het werkwoord 'schilderen' werd vervangen door het werkwoord 'maken'. Hij creëerde een groot werktuig dat hij 'de ontwikkelaar' noemde. Met de ontwikkelaar werd het beeldvlak teruggebracht tot één gebaar. Het is deze diepgaande vernieuwing die hem in staat stelde om de abstracte expressionistische meesters te omzeilen: hij had zijn eerste doelstelling bereikt. Doorheen zijn 50 jaar lange schilderscarrière kunnen verschillende periodes worden onderscheiden op basis van formele en technische evoluties. De 'Slab' schilderijen, 'Cut Acrylic', en 'Greek Alphabet Series' markeren de historische werken die dateren uit de jaren zeventig. In 1974 was Jack Whitten één van de vier residentiekunstenaars die door de Xerox Corporation waren geselecteerd om te experimenteren met hun toestellen en samen te werken met hun technici. Deze ervaring had een grote invloed op zijn atelierpraktijk. Het waren de Xerox-experimenten die zijn geest openden voor de mogelijkheid van verf als materie.

Whitten heeft altijd benadrukt dat alle kunst een kwestie van perceptie is. Maar zijn interesse in de waarneming gaat in het bijzonder uit naar de toepassing ervan op de abstractie schilderkunst. In oktober 2005 legde hij de relatie tussen abstractie en perceptie uit als volgt:

"Abstractie is een specifiek instrument van waarneming, verwant aan een microscoop. Vanwege haar huidige historische plaats in tijd en ruimte, zoals duidelijk blijkt in de geschiedenis van de schilderkunst, heeft de abstractie schilders langzaam maar zeker in de moleculaire dimensies van de innerlijke ruimte gestort. Toen de abstracte schilders hun afhankelijkheid van de overvloed aan bronnen voor symbolische verwijzingen van de natuur achter zich lieten, werden ze inwendig naar de geest als materie gedwongen. Geest als materie is onbekend terrein: er zijn geen kaarten en er moeten nieuwe instrumenten worden uitgevonden".

In de jaren 1980 evolueerde Whittens historische tweedimensionale vlak naar een concreet driedimensionaal vlak. Zijn gebruik van sculpturale technieken omvatte het gebruik van in acrylverf gegoten gipsen mallen van gevonden voorwerpen. Hierdoor kon verf gebruikt worden zonder ondersteuning. Op die manier was de acrylverf een medium voor collage geworden; dit liet hem toe het probleem van het onderwerp in de abstractie te benaderen. Jazz musici, dichters, familieleden, belangrijke leden van de Afro-Amerikaanse gemeenschap, geëerd als Black Monoliths, zijn het onderwerp van vele schilderijen. In zijn huidige tentoonstelling is Alexander Grothendieck, een Franse wiskundige die een belangrijke rol heeft gespeeld in de ontwikkeling van de moderne algebraïsche meetkunde, het onderwerp van *Escalation II* ($x^2 + y^2 = 1$) *For Alexander Grothendieck*; Leonard Nimoy bekend als 'Dr. Spock' van Star Trek is het onderwerp van *Vulcan Philosophy* ("Infinite diversity in infinite combinations") *For: Dr. Spock*.

In 1990 ontdekte Whitten dat de acrylvellen die werden gebruikt als collage, in tesseræ konden worden versneden. Tesseræ zijn de kleine steentjes gebruikt in oude mozaïeken. Ze werken ook als pixels, de eenheid in de hedendaagse elektronische communicatie. Vanwege de complexiteit van het proces verdeelt hij het in drie verschillende processen: Constructie, Deconstructie, Reconstructie. Constructie is het opbouwen van het acrylvel. Deconstructie is het letterlijke versnijden of opbreken in eenheden na het bevriezen van het vel. Reconstructie is het uiteindelijke maken van het schilderij. Ten gevolge van een in 2012 ondergane handchirurgie, verdwenen de kleine eenheden in een uniform golfoppervlak met een driedimensionale lijn ingebed in het natte acryloppervlak. Deze werken staan bekend als de 'Loop' schilderijen. In de huidige 'Escalation'-serie wordt het gebruik van tesseræ verdergezet, maar met een meer explosieve, organische energie. Ze weerspiegelen zijn interesse in de moleculaire patronen van de deeltjesfysica. In kosmologische zin stelt Whitten dat het universum simultaan uitbreidt én krimpt.

De werken van Jack Whitten zijn momenteel opgenomen in groepstentoonstellingen in Fondation De 11 Lijnen, Oudenburg en het Hammer Museum, Los Angeles. Aankomende groepstentoonstellingen omvatten onder meer The Menil Collection, Houston; het Kunstmuseum Stuttgart. Voor 'Atopolis', een groepstentoonstelling in Mons samengesteld door Dirk Snauwaert, heeft Whitten een monumentaal werk gecreëerd dat zal te zien zijn vanaf 13 juni tot 18 oktober 2015.

Zijn werk werd tentoongesteld in de Whitney Annuals van 1969 en 1972 in het Whitney Museum of American Art, New York en een mijlpaal solotentoonstelling in het Whitney Museum of American Art in 1974. Onlangs was Whittens werk te zien in onder andere het Brooklyn Museum (2014), het Museum Dhondt-Dhaenens, Deurle (2014) en de 55ste Biënnale van Venetië (2013). Zijn werk is ook opgenomen in de collecties van onder meer het Museum of Modern Art, New York; Metropolitan Museum of Art, New York; Tate Modern, Londen; Whitney Museum of Art, New York; Birmingham Museum of Art; Brooklyn Museum, New York; Aldrich Museum, Ridgefield; Cleveland Museum of Art, Cleveland; Columbia University, New York; Fogg Art Museum of Art, New York; High Museum of Art, Atlanta; Museum of Contemporary Art San Diego, San Diego; Newark Museum; Newark; Palm Springs museum, Palm Springs; Princeton Art Museum, Princeton; Rose Art Museum, Waltham/Boston; SFMOMA, San Francisco; Studio Museum of Harlem, New York; Wadsworth Atheneum Museum of Art, New York; Walker Art Center, Minneapolis en Dallas Museum of Art, Dallas.

JACK WHITTEN

Escalation

Zeno X Gallery is honored to present a third solo show by the Afro-American abstract painter Jack Whitten (°1939, Bessemer, Alabama). The work of Jack Whitten is currently being celebrated by a retrospective, 'Jack Whitten: Five Decades of Painting', which opened at the Museum of Contemporary Art San Diego in September 2014, travels to the Wexner Center for the Arts in Columbus in May 2015, and onwards to the Walker Art Center in Minneapolis in September 2015.

For Zeno X, he has made a new body of paintings in which he continues to push the material possibilities of acrylic paint as applied to abstract painting. The so-called 'death of painting' has been alluded to over and over in recent history, yet Whitten categorically rejects that absurd assessment. These paintings remind us of pre-modernist historical references in their allusion to ancient mosaics. They also allude to concepts of space, time and its relationship to modern technology. Whitten's worldview, based on his interest in quantum physics, cosmology, fractal geometry, topology, bio-engineering, mathematics, biology, chemistry, and psychology, provides the conceptual underpinnings of his paintings. Jazz music, philosophy and the collective memory of identity are a complex balancing act in his construction of a non-figurative abstract narrative. Whitten insists that his works are not an illustration of an idea. His titles are specific for each painting and provide a hook in our understanding of their meaning. He is a process-oriented artist who cultivates controlled gesture compressed through the materiality of paint. Whitten claims that the painting is the reproduction of a concept.

In 1964 he wrote on his studio wall "The image is photographic; therefore, I must photograph my thoughts." In 1970 Jack Whitten abandoned figurative abstraction, and the brush, to distance himself from abstract expressionist painters such as Willem de Kooning, Franz Kline and Jackson Pollock. The studio became a laboratory. He constructed a large 3,5 by 6 meter drawing board on the studio floor, absolutely level and square to prevent any arbitrary movement of paint. The verb 'to paint' was replaced by the verb 'to make'.

He made a big tool, which he called 'the developer'. With the developer, the picture plane was reduced to one gesture. This profound innovation is what allowed him to bypass the abstract expressionist masters: he had completed his first objective. Navigating through the 50 years of painting, distinct periods can be distinguished based on formal and technical evolutions. The 'Slab paintings', 'Cut Acrylic', and 'Greek Alphabet Series' mark the historical works dating from the seventies. In 1974 Jack Whitten was one of four artists in residence at the Xerox Corporation who were selected to experiment with their equipment and interact with their technicians. This experience was very influential to his studio practice. It was the Xerox experimentations that opened his mind to the possibility of paint as matter.

Whitten has always insisted that all art is about perception, but his interest in perception is its application to abstraction painting in particular. In October 2005 he explained the relation between abstraction and perception as the following:

"Abstraction is a particular tool of perception, akin to a microscope. Because of its present historical location in time and space, as evident within the history of painting, abstraction has slowly but surely plunged painters into the molecular dimensions of inner space. When abstract painters advanced beyond the dependence on nature's abundant resources of symbolic references, they were forced internally into mind as matter. Mind as matter is uncharted territory: there are no maps, and new tools must be invented."

In the 1980s, Whitten's historical two-dimensional plane evolved into a concrete three-dimensional plane. His use of sculptural techniques involved the use of plaster of Paris molds from found objects cast in acrylic paint. This allowed the paint to operate without support. Therefore, the acrylic paint had become a medium of collage; this allowed him to address the problem of subject matter in abstraction. Jazz musicians, poets, family members, important members of the African-American community, honored as Black Monoliths are the subject of many paintings. For his current show, Alexander Grothendieck, a German-born French mathematician who played an important role in the development of modern algebraic geometry is the subject of *Escalation II* ($x^2 + y^2 = 1$) For Alexander Grothendieck; Leonard Nimoy known as 'Dr. Spock' on Star Trek is the subject of *Vulcan Philosophy* ("Infinite diversity in infinite combinations") For: Dr. Spock.

In 1990 Whitten discovered that his acrylic skins that were used as collage could be cut into tesserae. Tesserae are the units in ancient mosaics. They also function as pixels, which are the units in contemporary electronic communication. Due to the complexity of process he divides it into three distinct processes: Construction, Deconstruction, Reconstruction. Construction is the building of the acrylic skin. Deconstruction is the literal cutting or breaking of the unit after freezing the skin. Reconstruction is the final making of the painting. In response to hand surgery in 2012, the tesserae disappeared into a unified wave surface with a three-dimensional line embedded in the wet acrylic surface, these are known as the Loop paintings. The current Escalation series continues the use of tesserae, but with a more explosive, organic energy. They reflect his interest in the molecular patterns found in particle physics. Cosmologically speaking, Whitten's position is that the universe is both expanding and shrinking simultaneously.

Jack Whitten's works are currently included in group shows at: Foundation De 11 Lijnen, Oudenburg; Hammer Museum, Los Angeles. Upcoming group shows will be at The Menil Collection, Houston; Kunstmuseum Stuttgart. For 'Atopolis', a group show in Mons curated by Dirk Snauwaert, Whitten has created a monumental piece that will be on view from 13 June until 18 October 2015. His work has been exhibited in the 1969 and 1972 Whitney Annuals at the Whitney Museum of American Art, New York; and a landmark 1974 solo exhibition at the Whitney Museum of American Art. Recently, Whitten's work has been featured at the Brooklyn Museum (2014); Museum Dhondt-Dhaenens, Deurle (2014), 55th Venice Biennale (2013); among others. His work is represented in the collections of the Museum of Modern Art, New York; Metropolitan Museum of Art, New York; Tate Modern, London; Whitney Museum of Art, New York; Birmingham Museum of Art; Brooklyn Museum, New York; Aldrich Museum, Ridgefield; Cleveland Museum of Art, Cleveland; Columbia University, New York; Fogg Art Museum of Art, New York; High Museum of Art Atlanta, Atlanta; Museum of Contemporary Art San Diego, San Diego; Newark Museum; Newark; Palm Springs museum, Palm Springs; Princeton Art Museum, Princeton; Rose Art Museum, Waltham/Boston; SFMOMA, San Francisco; Studio Museum of Harlem, New York; Wadsworth Atheneum Museum of Art, New York; Walker Art Center, Minneapolis and Dallas Museum of Art, Dallas among others.

GALLERY 1

Escalation II ($x^2 + y^2 = 1$) For Alexander Grothendieck
2014
121,9 x 121,9 cm
acrylic on canvas

Escalation I
2014
121,9 x 121,9 cm
acrylic on canvas

Compressed Space IV
2015
30,5 x 30,5 cm
acrylic on ply panel

Compressed Space III
2015
30,5 x 30,5 cm
acrylic on ply panel

Compressed Space I
2015
30,5 x 30,5 cm
acrylic on ply panel

Compressed Space II
2015
30,5 x 30,5 cm
acrylic on ply panel

Queen Bee
2015
40,6 x 40,6 cm
acrylic on ply panel

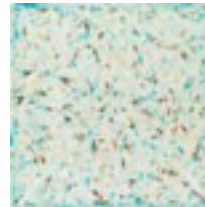

Vulcan Philosophy ("Infinite diversity in infinite combinations") For: Dr. Spock
2015
88,9 x 198,1 cm
acrylic and one stainless steel ball bearing on MDF

The Birth Of Jazz (Point/Wave/Point)
2015
114,3 x 439,4 cm
acrylic on canvas

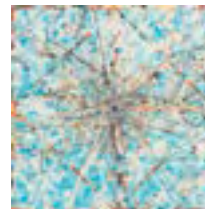
GALLERY 2

Apollonian Hayride (For Alexis Tsipras) Good Luck
2015
157,5 x 157,5 cm
acrylic on canvas

Escalation III
2015
121,9 x 121,9 cm
acrylic on canvas

Escalation IV
2015
121,9 x 121,9 cm
acrylic on canvas

The Protagonist
2015
40,6 x 40,6 cm
acrylic on ply panel

The Prize #1
2015
45,7 x 35,6 cm
acrylic on ply panel

ZENO X GALLERY

FRANK DEMAEGD

APRIL 29 - JUNE 27, 2015

OPEN WEDNESDAY TILL SATURDAY 1-5 PM

ZENO X GALLERY · GODTSSTRAAT 15 · 2140 ANTWERP BORGERHOUT · BELGIUM
TEL: +32 3 216 16 26 · FAX: +32 3 216 09 92 · INFO@ZENO-X.COM · WWW.ZENO-X.COM